

Liikennejärjestelmäsuunnittelun ja tienpidon yhteistyöalueita koskevat selvitykset

MH § 121

Maakuntauudistuksen myötä kaikille maakunnille tulee alueellisen liikenneviranomaisen rooli. Liikennetehtäviä kootaan erityisesti liikennejärjestelmäsuunnittelun, tienpidon, joukkoliikenteen järjestämisen ja yksityisteihin liittyvien tehtävien osalta yhteen.

Tienpidon osalta edellytetään lakisääteistä yhteistyötä ja liikennejärjestelmän kehittämisessä ja suunnittelussa maakunnilla tarve keskinäiseen yhteistyöhön. Näitä yhteistyökysymyksiä ja erityisesti niiden tulevia aluejakoja on valmisteltu maakunnan liittojen ja ELY-keskusten kesken sekä valtakunnallisesti että suuralueittain.

Kainuu on osallistunut valtakunnallisen valmistelun ohella sekä Itä-Suomen että Pohjois-Suomen neuvottelukuntien organisoimaan valmisteluun. Erillisliitteinä on näissä valmisteluprosesseissa syntyneet eri yhteistyövaihtoehtoja koskevat tarkastelut.

Kainuun maakunta tulee tarvitsemaan stragisen tason liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteistyötä sekä Pohjois-Suomen että Itä-Suomen kanssa.

Tienpidon yhteistyöalueen sekä Kainuun maakunnassa hoidettavien liikenneasioiden organisoinnin osalta on useita vaihtoehtoja, joita Kainuun maakuntahallituksen on käsitellä ja linjata jatkovalmistelua varten.

Seuraavassa on määritelty liikennejärjestelmäsuunnitteluun ja yhteistyöhön liittyvät käsitteet. Erillisliitteissä on erikseen Pohjois-Suomen aluetta ja Itä-Suomen aluetta koskevat yhteistyöaluevertailut, joissa Kainuu on mukana.

Liikennejärjestelmän kehittäminen ja yhteistyö tulevaisuudessa

Liikennejärjestelmän kehittämisen kokonaisuus koostuu maakunnallisesta ja ylimaakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnittelusta yhteistyöstä sekä pitkäjänteisestä liikennejärjestelmäyhteistyöstä suuralueen yhteisten kehittämistavoitteiden ja maakunnallisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien toteuttamiseksi. Siihen kuuluu myös yhteinen vaikuttaminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun ja muuhun liikennejärjestelmää koskevaan päätöksentekoon. Operatiivinen toteuttaminen tapahtuu jatkuvassa seudullisessa liikennejärjestelmätyössä (kuva alla).

Strateginen liikennejärjestelmätyö on ylismaakunnallista liikennejärjestelmäyhteistyötä maakunnallisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien pohjalta tehtyjen yhteisten valintojen toteuttamisen edistämiseksi. Yhteiset valinnat, strategiset kehittämistavoitteet voivat koskea esimerkiksi tienpidon rahoituksen yleistä korottamista tai yksittäisiä isoja investointihankkeita (kehittämisen kärkihankkeita), joita edistetään yhteisellä ylismaakunnallisella liikennejärjestelmäyhteistyöllä (aik. edunvalvonta liikenneasioissa).

Maakunnassa liikennejärjestelmätyötä johtaa maakuntahallitus. Ylismaakunnallista yhteistyötä koordinoidaan maakuntien sopimalla tavalla soveltaen esimerkiksi yhteistoiminta-alueen yhteistyösopimuksen (maakuntien aiesopimus) ja neuvottelukunnan mallia ja kokemuksia. Toimintatapana on vapaaehtoinen verkostoyhteistyö nykyiseen tapaan.

Maakuntataso (sen lisäksi, mitä laki edellyttää liikennejärjestelmäsuunnitelmalta ja sen laadinnalta)

Jokainen maakunta laatii toimialueelleen maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman, jonka laadinnassa maakunnat tekevät yhteistyötä seuraavassa kohdassa esitetyillä tavoilla.

Maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetään lakisääteisten sisältövaatimusten lisäksi maakunnan tienpitosuunnitelman ja hankkeiden strategiset linjaukset sekä se on pohjana kaikelle maakunnan liikennetyölle. Liikennejärjestelmäsuunnitelma, maakuntastrategia ja maakuntakaava muodostavat maakunnan kehittämisen suunnittelukokonaisuuden. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetään myös strategiset linjaukset aluekehitystyöhön ja liikenteen edunvalvontaan.

Jokaisessa maakunnassa on maakunnan liikennejärjestelmätyöryhmä.

Jokainen maakunta päättää seudullisesta liikennejärjestelmätyöstä toimialueellaan ja tekee sitä tarvittaessa yhteistyössä naapurimaakuntien seutujen kanssa.

Ylimaakunnallinen yhteistyö

Maakunnat tekevät yhteistyötä maakuntien liikennejärjestelmäsuunnitelmien laadinnassa seuraavasti:

- selvitysyhteistyö
- suunnitteluyhteistyö: mm. suunnitteluprosessien ja työohjelmien sekä suunnitelmien rakenteellinen ja sisällöllinen samankaltaisuus ja yhteismitallisuus
- maakunnallisissa liikennejärjestelmäsuunnitelmissa on yhteinen, saman sisältöinen ”strategia/tavoiteosa”
- Itä-Suomen liikennejärjestelmän kehittämistä ja niihin liittyviä hankkeita ja toimenpiteitä tarkastellaan yhteisesti lähtökohtana yhteysväliajattelu

Maakunnalliset liikennejärjestelmätyöryhmät tekevät yhteistyötä mm. järjestämällä yhteisiä kokoontumisia ja tilaisuuksia. T

Maakunnat tekevät vapaaehtoiseen sopimukseen perustuvaa ylimaakunnallista yhteistyötä suuralueen liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteiden ja kärkihankkeiden toteutumisen edistämiseksi.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma

Maakunnat tekevät ylimaakunnallista yhteistyötä vaikuttaessaan valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluun, sisältöön ja päätöksentekoon sekä edistettäessä ja täytäntöön pantaessa valtakunnallista suunnitelmaa.

Alla olevassa kuvassa on esitetty kootusti nykyisiä liikenteeseen liittyviä ylimaakunnallisia yhteistyön muotoja ja verkostoja Itä-Suomen maakuntien osalta:

NYKYTILA 2018	Pohjois-Karjala	Etelä-Savo	Pohjois-Savo	Kainuu	Etelä-Karjala	Kymen-laakso	Päijät-Häme
Liikennestrategia ja kärkihankkeet	X	X	X		X	X	
Joukkoliikenne	X	X	X				
Seudullinen liikenne-järjestelmä-yhteistyö	X	X	X				
Nopeat Itäradat neuvottelukunta	X	X	X	X	X	X	X
Vesiliikenteen edunajo (mm. Saimaan kehitystoimisto –hanke*)	X				X		
Tieliikenteen ja matkailuteiden edunajo, jossa maakuntaliitto mukana	Pro Ysitiery., Via Karelia, Sininentie	Viitostie ry, Vihtareän kullankulttuuritie	Viitostie ry, Pro Ysitiery., Sininentie	Viitostie ry, Tervantieteyhdistys Via Karelia	Via Karelia	Kuninkaantie	
Lentoliikenteen kehittäminen**	X (P-S ja I-S alueella)	X (P-S ja I-S alueella)	X (P-S ja I-S alueella)	X (P-S ja I-S alueella)	X (P-S ja I-S alueella)		
Rajaliikenneyhteistyö							
Barentsin alueellinen liikennetyöryhmä	X			X			
Euregio Karelia	X			X			

Erillisliitteinä ovat Selvitys tulevan tienpitoalueen kokoamisvaihtoehdoista (14.6.2018) ja maakuntavertailu 17.5.2018

Erillisliitteet nro: 3-4

Lisätietoja asiasta antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi liikenneasioita koskevan yhteistyön valmistelutilanteen. Maakuntahallitus toteaa, että Kainuu tulee toimimaan ylimaakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnittelussa ja yhteistyössä sekä Itä- että Pohjois-Suomen kanssa. Maakuntahallitus keskustelee Kainuun suuntautumisvaihtoehdoista tienpidon yhteistyön osalta ja evästä asian jatkovalmistelua.

Maakuntahallitus:

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.
